

УДК 364.4

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.9>

Світлана МИКОЛЮК

кандидат економічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська, 11, Тернопіль, Україна, 46009

ORCID: 0000-0001-8447-6409

DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.9>

Бібліографічний опис статті: Миколюк, С. (2022). Сирітство в Україні в умовах війни: соціальна робота та соціальна допомога. *Ввічливість. Humanitas*, 3, 61–68, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.9>

СИРІТСТВО В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

Стаття присвячена дослідженню проблемних питань сирітства в Україні в умовах війни. Нагальною проблемою сьогодення є організація соціальної роботи по влаштуванні дітей в сімейні форми виховання. Це обумовлено залишенням дітей без належного батьківського піклування через економічні та соціальні причини, що виникли через військовий стан в Україні.

Виділено та охарактеризовано кроки соціальної роботи при влаштуванні дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сімейні форми виховання. Окремо розглянуто та проаналізовано кожен форму виховання: усиновлення, опіка (піклування), прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу.

Досліджено усиновлення як форму влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яка найбільш сприяє виконанню завдань сімейного законодавства щодо забезпечення кожної дитини сімейним вихованням. Встановлено, що другою по пріоритетності формою влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування є опіка. З'ясовано, що зазвичай опікуном чи піклувальником призначається людина, яка перебуває в родинних відносинах з дитиною, що позбавлена батьківського піклування. Третьою формою сімейного влаштування дітей сиріт є прийомна сім'я. Наголошено, що суть цієї форми опіки заключається в тому, що особа чи сім'я, за певну плату бере до себе на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт або дітей позбавлених батьківського піклування. Наступною формою влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківських прав розглянуто дитячий будинок сімейного типу. З'ясовано, що ця форма дуже схожа на прийомну сім'ю, різниця тільки у тому, що окрема сім'я бере під свою опіку не менше ніж 5 та не більше ніж 10 дітей.

Розглянуто та проаналізовано різні види державної допомоги, спрямовані на захист прав дітей в умовах війни. З'ясовано, що не дивлячись на те, що Україна перебуває у стані війни, виконуються усі заплановані соціальні гарантії. Соціальні допомоги сім'ям із дітьми виплачуються в повному обсязі, включаючи отримувачів соціальних допомог з найбільш постраждалих у війні регіонів України.

Ключові слова: діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, сирітство, війна, соціальна робота, соціальна допомога.

Svitlana MYKOLIUK

PhD in Economic Sciences, Associate Professor at the Department of Psychology and Social Work, West Ukrainian National University, 11 Lvivska str., Ternopil, Ukraine, 46009

ORCID: 0000-0001-8447-6409

DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.9>

To cite this article: Mykoliuk, S., (2022). Syritstvo v Ukraini v umovakh viiny: sotsialna robota ta sotsialna dopomoha [Orphanage in Ukraine during the war: social work and social assistance]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 3, 61–68, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.9>

ORPHANAGE IN UKRAINE DURING THE WAR: SOCIAL WORK AND SOCIAL ASSISTANCE

The article is devoted to the study of problematic issues of orphanhood in Ukraine during the war. An urgent problem today is the organization of social work to place children in family forms of education. This is due to children being left without proper parental care due to economic and social reasons arising from the state of war in Ukraine.

The steps of social work in the placement of orphans and children deprived of parental care in family forms of education are highlighted and characterized. Each form of upbringing was considered and analyzed separately: adoption, guardianship (care), foster family, family-type orphanage.

Adoption is studied as a form of placement of orphans and children deprived of parental care, which most contributes to the fulfillment of the tasks of family legislation to provide each child with family upbringing. It was established that the second priority form of placement of orphans and children deprived of parental care is guardianship. It was found that usually a person who is in a family relationship with a child who is deprived of parental care is appointed as a guardian or custodian. The third form of family arrangement for orphans is a foster family. It is emphasized that the essence of this form of guardianship is that a person or family, for a certain fee, takes one to four orphans or children deprived of parental care to raise and live together. The next form of placement for orphans and children deprived of parental rights is family-type orphanage. It was found that this form is very similar to a foster family, the only difference is that a separate family takes under its care no less than 5 and no more than 10 children.

Various types of state aid aimed at protecting children's rights in wartime conditions have been considered and analyzed. It was found that despite the fact that Ukraine is in a state of war, all planned social guarantees are being implemented. Social benefits to families with children are paid in full, including recipients of social benefits from the most war-affected regions of Ukraine.

Key words: *orphans, children deprived of parental care, orphanhood, war, social work, social assistance.*

Актуальність проблеми. Сім'я для кожної дитини виступає гарантом безпеки, стабільності та надійності. Розуміння особливостей функціонування сім'ї є беззаперечно важливим моментом, адже саме там відбувається становлення та формування особистості дитини. Сім'я створює для дитини систему цінностей, норм та традицій з якими вона в подальшому соціалізується у суспільстві. Саме тому сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є пріоритетними для України, адже вони виступають соціальною моделлю, що демонструє особливості устрою, соціальних норм та цінностей суспільства у кожній державі.

Сім'ї у сучасних українських реаліях страждають від військового стану у державі, потерпають від результатів бойових дій на території України, що призводить до сплеску такого явища як сирітство. Саме тому актуальність обумовлена потребою розгляду такої складної, багаторівневої проблеми як сирітство в Україні в умовах війни через призму роботи соціальних працівників та виплат соціальних допомог сім'ям, котрі взяли на виховання та проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Дана проблема пов'язана із сучасним військовим станом в Україні, станом соціального самоусвідомлення суспільства щодо доцільності та необхідності захисту прав та законних інтересів дітей на рівні світових стандартів з тим, щоб дитина, як повноцінний громадянин українського суспільства, європейської спільноти, формувалася як рівноправна, вільна, високоосвічена і високоморальна особистість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сирітство – це соціальний феномен, який характеризується втратою дитини одного або двох батьків в результаті їх смерті, або позбавлення у них батьківських прав. Хоча у ХХІ ст. українці досягнули певних вершин, які розв'язали багато проблем і покращили рівень життя, проте, на жаль, через війну в Україні масштаб цієї проблеми збільшується. Тому проблеми сирітства в Україні в умовах війни, соціальна робота по влаштуванню дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, нарахування та виплати соціальних допомог – є одним із основним завданням сьогодення соціальної сфери в Україні.

Безумовно проблема сирітства існує у всіх країнах нашої планети, але форми та зміст її подолання у межах кожної з них відрізняються. Зазвичай це залежить від політичної системи, економічної ситуації та соціального середовища у країні. На сьогоднішній день, головним завданням яке стосується цієї проблеми є забезпечення дітям-сиротам та дітям позбавлених батьківського піклування, найкращих умов сімейного проживання для зростання та розвитку. Важливим є соціальний захист дітей, котрі цього потребують, інтегруючи їх у сім'ї, а не ізолюючи їх у державні заклади. Адже благополучне виховання дитини, котра в подальшому становиться особистістю та свідомим громадянином, найкращим чином відбувається у сімейному оточенні (1).

Сім'я – це найважливіший інститут у будь-якій країні, адже саме у цьому середовищі народжується не лише біологічна істота, а й соціальна. Для дитини яка росте, сім'я явля-

ється першоджерелом демонстрації соціальних норм і правил. Саме в рамках сімейних зв'язків молода людина перетворюється на особистість. До війни в Україні уже спостерігалися такі негативні демографічні тенденції як:

- скоротилась середньостатистична тривалість шлюбу;
- зменшилась кількості народжених дітей у родинях;
- зросла кількість розлучень, відповідно і число неповних сімей;
- збільшилась кількість дітей, що народились поза шлюбом;
- все більше пар почали жити в громадянському шлюбі, не реєструючи його;
- кількість повторних шлюбів знизилась.

Тобто, уже перед війною в Україні усе частіше піднімалося питання про формування прошарку серед дітей «соціальне сирітство» (10).

Сирота – дитина, яка перебуває поза сім'єю, тимчасово або постійно, внаслідок смерті батьків або після втрати ними батьківських прав на власних дітей. Це дитина, яка з різних причин не може перебувати у сімейному середовищі та потребує допомоги та забезпечення безпеки від держави. Виходячи з цього, сирітство це соціальне явище, яке характеризується станом дитини, яка з тих чи інших причин не може перебувати у сімейному середовищі.

Сирітство поділяють на два види: біологічне та соціальне. Біологічне – це коли дитина втрачає внаслідок смерті двох батьків. Соціальне – коли дитина набуває статусу сироти при живих батьках. В деяких дослідженнях зазначається, що соціальне сирітство – це стан коли дитина, що знаходиться в сім'ї, не отримує гідного виховання, освіти та емоційної підтримки та опіки від рідних батьків. Або, що це група дітей при живих батьках, які в силу економічних, морально-психологічних чи соціальних причин були покинуті рідними батьками.

Українські дослідники, такі як С. Аксьонова, Я. Брич, Л. Волинець, Т. Желюк, А. Зінченко, І. Пеша, І. Пінчук, О. Міхеєва, А. Капська та ряд інших, вважають, що – «соціальне сирітство» є соціальним явищем, зумовленим ухилянням або відстороненням батьків від виконання батьківських обов'язків що до їх дитини, тобто відбувається деформація батьківської поведінки. При цьому, відповідальність за це явище несе суспільство, яке не забезпечило правильних

соціально-матеріальних умов, які б дозволили гідно виконувати батькам їх ролі. Сирітство представляє з себе аномальне явище, причиною якого є дефіцит державних інститутів або неналежне їх функціонування, адже саме вони забезпечують реалізацію основних прав та свобод дитини. Причиною кризи сім'ї вважається негативний вплив соціуму на формування особистості в моральному, фізичному, соціальному та інтелектуальному планах.

Проте більшість науковців, що досліджували цю тему, вважають, що соціальне сирітство – це такий специфічний стан дитинства, спричинений його місцем в системі соціальних відносин та місцем в середовищі певної соціальної структури, яка розглядає всіх неповнолітніх, що залишилися без належного виховання та піклування зі сторони батьків не залежно від їх соціального статусу. У соціокультурному плані це явище характеризується ослабленням соціальних інститутів сім'ї та освіти, звуженням доступу до ресурсів для розвитку особистості та порушенням міжособистісних стосунків.

Отже, можемо дійти до висновку, що інститут сім'ї і його належне функціонування є дуже важливим для суспільства, адже саме в рамках цього інституту проводиться первинна соціалізація дитини. Соціалізація – процес набуття людиною соціальних якостей (соціальні норми, права, обов'язки, ролі і т.д), які необхідні їй для нормальної взаємодії в суспільстві.

Мета дослідження. Сирітство – це соціальний феномен, який характеризується втратою дитини одного або двох батьків в результаті їх смерті, або позбавлення у них батьківських прав. Хоча у XXI ст. українці досягнули певних вершин, які розв'язали багато проблем і покращили рівень життя сімей із дітьми, проте, на жаль, через війну в Україні масштаб цієї проблеми збільшується. Тому проблематика сирітства в Україні в умовах війни, проблеми та перспективи соціальної роботи із сім'ями, котрі взяли на виховання та проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, у сім'ї громадян під час воєнного стану; організація та виплати соціальних допомог родинам, котрі взяли на виховання дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування – є одним із основним завданням сьогодення соціальної сфери в Україні.

Віддаючи належне працям науковців слід зазначити, що питання сирітства в умовах сучасної війни в Україні, вектори соціальної роботи та соціальної допомоги сім'ям, котрі взяли на виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, не знайшло належного наукового викладу, а тому становить науковий і практичний інтерес.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Життя дитини яка позбавлена піклування зі сторони своїх батьків, є дуже складним в усіх аспектах, адже всі ми розуміємо який вплив на формування особистості дає сім'я. А проживання у спеціальних державних установах не можуть дати неповнолітній особі цілковитого дитячого щастя, а інколи навпаки травмує дитячу психіку та не дає можливість повністю проявити свій внутрішній потенціал. Саме тому в Україні та в інших країнах існують сімейні форми влаштування дітей позбавлених батьківського піклування, а саме: усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу (4).

Усиновлення – є пріоритетною формою сімейного влаштування, за якою дитина, яку беруть під опіку, на правовому аспекті повністю прирівнюється до рідної дитини. Але лише при усиновленні дитина втрачає статус дитини-сироти та дитини позбавленої батьківського піклування. Відповідно при цьому процесі взаємозв'язки між дитиною та батьками, які її взяли до себе, на правовому рівні регулюються Сімейним кодексом України (8). Усиновити дитину можна з опіки, прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу або інтернатного закладу, за умов, що дитина підлягає усиновленню. Після того як потенційними усиновителями усі документи на усиновлення зібрані, подається заява соціальним службам.

Дія всіх документів після їх подачі становить один рік, хоча існують винятки передбачені законодавством. Далі, впродовж 10 робочих днів, після того, як надійшла заява та усі документи, соціальний працівник перевіряє їх. Якщо усі документи відповідають вимогам чинного законодавства, проводиться наступний етап – співбесіда з членом сім'ї, яка хоче усиновити дитину. Наступним кроком є складання акту обстеження житлових умов та розглядання питання щодо того, чи може заявник бути усиновителем. Останній етап – готування виснов-

ків, у разі успішного проходження всіх етапів, потенційного усиновителя, який подав заяву ставлять на облік по усиновленню. Важливим є те, що усиновлювачем має бути працездатна особа не менше 21 року, при цьому різниця між дитиною та усиновлювачем має становити від 15 років.

Людині, яка подала заяву, надається можливість пройти курс з виховання дітей-сиріт та дітей-позбавлених батьківського піклування. Якщо в результаті позитивних висновків подружжя або особу було внесено в реєстр усиновлювачів, то цей статус являється дійсним лише рік з дати видачі. Разом із висновками, кандидатам усиновлення віддаються їх документи. Далі соціальний працівник ознайомлює усиновлювачів з інформацією стосовно дітей та видає направлення для знайомлення з ними. Після знайомства з дитиною та налагодження з нею контакту, кандидати на усиновлення мають звернутись до соціальної служби за місцем проживання дитини, яку бажають прийняти в свою сім'ю, із заявою про бажання її усиновити. В подальші 10 робочих днів служба з'ясовує чи згідна дитина бути усиновленою в цій сім'ї та готує висновки про необхідність влаштування дитини в сім'ю.

Вище згадані висновки видаються кандидатам усиновлення, щоб в подальшому подати їх до суду для усиновлення дитини. Вважатиметься, що кандидат відмовився від усиновлення, якщо він без поважних причин не забере висновки в період місяця після подачі заяви на всиновлення або якщо кандидат після отримання висновків протягом місяця не звернеться до суду із заявою про усиновлення дитини. На підставі суду проводиться рішення щодо усиновлення дитини (7).

Другою по пріоритетності формою влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування є опіка. Зазвичай опікуном чи піклувальником призначається людина, яка перебуває в родинних відносинах з дитиною, що позбавлена батьківського піклування. При цьому враховується побажання та особисті взаємозв'язки підопічного та піклувальника і можливості самого родича взяти під опіку дитину. Над дитиною до 14 років встановлюється опіка, якщо ж від 15 до 18 – піклування.

Що стосується курсів, які мають пройти усиновлювачі при процесі прийняття в свою

сім'ю дитину-сироту за направленням соціальної служби, то піклувальники-родичі дитини, які хочуть взяти її під опіку, ці курси навчання по вихованню дитини можуть не проходити. Родич, який має намір взяти під опікунство дитину, що позбавлена батьківського піклування, повинен подати у соціальну службу документи для встановлення опіки/піклування. Усі документи мають строк дії у терміні 1 рік з моменту їх видачі. Наступним кроком є те, що соціальний працівник складає акт обстеження житлових і комунальних умов та готує висновок про можливість опіки. Ця процедура триває протягом 10 робочих днів. Опіка чи піклування над дитиною встановлюється рішенням суду або органом опіки та піклування (4).

Третьою формою сімейного влаштування дітей сиріт є прийомна сім'я. Суть цієї форми опіки заключається в тому, що особа чи сім'я, за певну плату бере до себе на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт або дітей позбавлених батьківського піклування. Така форма влаштування дитини має на меті створення гідних умов для проживання та виховання в сімейному оточенні. У прийомних сім'ях діти перебувають до настання повноліття або до 23 років за умов, що дитина навчається у професійних чи вищих навчальних закладах. При влаштуванні дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, у прийомну сім'ю, за нею зберігається статус та усі передбачені пільги і державні гарантії.

Особливістю влаштування дитини у прийомну сім'ю є те, що враховується вік прийомних батьків і дитини. Важливо, щоб при досягненні пенсійного віку батьків прийомні діти були повнолітні та могли вибути з сім'ї. Проте, час перебування дітей може продовжитись за віком молодшого з батьків, якщо пенсійний вік настав лише в одного з прийомних батьків. Інколи час перебування дитини в сім'ї може продовжуватись протягом 5 років після настання пенсійного віку прийомних батька/матері, але така ситуація буває лише в окремих випадках. Створена прийомна сім'я перебуває на постійному супроводі соціального працівника (6).

Наступною формою влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківських прав є дитячий будинок сімейного типу. В своєму змісті ця форма дуже схожа на прийомну сім'ю,

різниця тільки у тому, що окрема сім'я бере під свою опіку не менше ніж 5 та не більше ніж 10 дітей (враховуючи рідних дітей). Кандидати, що хочуть стати батьками = вихователями, мусять пройти навчання по особливостях виховання дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування у соціальній службі. Дитячі будинки сімейного типу створюються для того, аби забезпечити комфортні умови для виховання та проживання дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей-сиріт у сімейному оточенні. Вік перебування у такому будинку аналогічний як і в прийомній сім'ї. Після виповнення 18 років або після закінчення вищого чи спеціалізованого навчального закладу дитина повинна вибути з будинку сімейного типу.

Усі пільги та передбачені державою гарантії зберігаються за дітьми після того як вони перейшли на проживання у будинок сімейного типу. Для того, щоб створити будинок сімейного типу, необхідно подати до соціальних служб такі ж документи як і при утворенні прийомної сім'ї. Процедура затвердження будинку сімейного типу аналогічна як і в попередніх формах влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Проводиться обстеження житлових та побутових умов проживання та видається висновок про можливість надання сім'ї статусу будинку сімейного типу. Важливим залишається те, щоб середньомісячний дохід на кожного члена сім'ї за останні пів року перед подачею заяви був не менший за прожитковий мінімум затверджений законодавством країни. У цій формі влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування також враховується вік обох потенційних батьків –вихователів. За таким же принципом як і в прийомній сім'ї важливо, щоб пенсійний вік батьків наступив після виходу дітей із будинку сімейного типу, тобто після їх повноліття. Якщо висновки соціальними службами були складені позитивно, а усі документи відповідають вимогам чинного законодавства України то між батьками та органом опіки та піклування укладається угода про створення дитячого будинку сімейного типу. Саме орган опіки та піклування проводить контроль за комплектуванням дітей, який проводиться протягом року з моменту створення будинку (5).

До війни в Україні було майже 69 тисяч дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського

підкування. З них понад 63,5 тисяч дітей зросли у сімейних формах виховання, близько 4 тисяч – проживали в інтернатах, а ще понад тисячу – навчалися у професійно-технічних навчальних закладах. Таким чином, майже 93% дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, були влаштовані до сімейних форм виховання: прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, під опіку, піклування.

З початку введення воєнного стану в Україні більше 10,7 тисяч дітей з вразливих категорій були евакуйовані. З них більше 7,4 тисяч – за кордон, 3,3 тисячі – всередині країни. 4,3 тисячі дітей з числа евакуйованих – з сімейних форм виховання, 6,4 тисячі – з числа зарахованих до закладів на цілодобове перебування. Міністерство соціальної політики України разом із Координаційним штабом з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану посилює контроль під час війни за дотриманням прав дітей з вразливих категорій, евакуйованих в межах України або за її межі, забезпечує організацію повернення таких дітей за місцем проживання (2).

Майже два мільйони родин з дітьми охоплені різними видами державної допомоги, спрямованими на захист прав дітей.

Зокрема, це:

- державна допомога при народженні або усиновленні дитини,
- допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування,
- допомога на дітей самотнім матерям,
- допомога на дітей, які мають тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність,
- державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям,
- державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю,
- допомога на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, та інші.

Варто звернути увагу, що у 2022 році розміри наступних видів державної соціальної допомоги становили:

- допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування збільшилась до 5 250 грн (на дітей до 6 років), до 6545 грн (на дітей від 6 до 18 років), до 7350 грн (на дітей з інвалідністю до 6 років), до 9163 грн (на дітей з інвалідністю від 6 до 18 років);
 - допомога на дітей, які мають тяжкі захворювання, збільшилась із 1 934 грн до 4 200 грн (на дітей до 6 років) та до 5 236 грн (на дітей від 6 до 18 років);
 - надбавка на догляд за дитиною з інвалідністю підгрупи А збільшилась до 4 200 грн (на дітей до 6 років) та до 5 236 грн (на дітей від 6 до 18 років);
 - рівень забезпечення прожиткового мінімуму при призначенні допомоги малозабезпеченим сім'ям для працездатних осіб збільшився з 868,35 грн до 1 116,45 грн;
 - максимальний розмір тимчасової допомоги для дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце їх проживання не відоме зріс для дітей віком до 6 років до 2 100 грн, для дітей віком від 6 до 18 років – до 2 618 грн;
 - розмір допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, зріс з 1 700 до 2 100 грн (3).
- З початком введення воєнного стану стало складно, а подекуди неможливо зібрати необхідні документи для призначення допомог, а також звернутися до органів соціального захисту населення за їх призначенням. Тому Уряд автоматично продовжив їх нарахування (9).
- Висновки перспективи подальших досліджень.** Не дивлячись на те, що Україна перебуває у стані війни, держава виконує заплановані соціальні гарантії. Соціальна робота та державні соціальні гарантії щодо сирітства виконуються в повному обсязі. Не дивлячись на військові дії, в Україні соціальними працівниками продовжується влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, у сім'ї громадян України на тимчасове влаштування. Також, від 1 липня 2022 року відбувається планове підвищення певних соціальних виплат, яке було визначено ще в законі про державний бюджет на поточний 2022 рік. Так прожитковий мінімум в середньому зростає на 100 грн. Зростання прожиткового мінімуму диференційоване і проходить в залежності від

соціально-демографічних груп населення. Для усіх них обраховані різні величини прожиткових мінімумів. Саме підвищення прожиткового мінімуму позначиться на різного роду соціальних виплатах, таких як допомога самотнім матерям, дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, дітям з інвалідністю тощо.

Щоб забезпечити безперервні виплати соціальної допомоги сім'ям із дітьми на тимчасово

окупованих територіях та на територіях, де відбуваються активні бойові дії, запроваджено централізоване нарахування соціальних допомог. Такий державний підхід забезпечує гарантовані соціальні виплати усім сім'ям із дітьми, котрі цього потребують, майже на усій території України, включаючи отримувачів соціальних допомог з найбільш постраждалих у війні регіонів України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Майже 93% дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштовані до сімейних форм виховання. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/20608.html>
3. Майже два мільйони родин з дітьми охоплені соціальною допомогою, спрямованою на захист прав дітей. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html>
4. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 року № 905. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF#Text>
8. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
9. Уряд посилив контроль під час воєнного стану за дотриманням прав дітей з вразливих категорій, евакуйованих всередині України або за її межі. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21816.html>
10. 30 років Незалежності: як змінювалася демографічна ситуація в Україні. URL: <https://www.slovovidilo.ua/2021/08/24/infografika/suspilstvo/30-rokiv-nezalezhnosti-ukrayiny-yak-zminyuvalasya-demografichna-sytuacziya-ukrayini>

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku [The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
2. Maizhe 93% ditei-syrit i ditei, pozbavlenykh batkivskoho pikluvannia, vlashtovani do simeinykh form vykhovannia [Almost 93% of orphans and children deprived of parental care are placed in family forms of education]. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/20608.html> [in Ukrainian].
3. Maizhe dva miliony rodyn z ditny okhopeni sotsialnoiu dopomohoiu, spriamovanoi na zakhyst prav ditei [Almost two million families with children are covered by social assistance aimed at protecting children's rights]. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html> [in Ukrainian].
4. Pytannia diialnosti orhaniv opiky ta pikluvannia, poviazanoi iz zakhystom prav dytyny. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 veresnia 2008 r. № 866 [Issues of activities of guardianship and guardianship related to the protection of children's rights. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 24, 2008 No. 866]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dytiachyi budynok simeinoho typu. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 kvitnia 2002 r. № 564 [On the approval of the Regulation on a family-type orphanage. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 26, 2002 No. 564]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro pryiomnu simiu. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 kvitnia 2002 r. № 565 [On the approval of the Regulation on the foster family. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 26, 2002 No. 565]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Poriadku provadzhennia diialnosti z usynovlennia ta zdiisnennia nahliadu za dotrymanniam prav usynovlenykh ditei. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 zhovtnia 2008 roku № 905 [On the approval of the

Procedure for conducting adoption activities and supervising the observance of the rights of adopted children. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 8, 2008 No. 905]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

8. Simeinyi kodeks Ukrainy vid 10 sichnia 2002 roku № 2947-III [Family Code of Ukraine dated January 10, 2002 No. 2947-III]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> [in Ukrainian].

9. Uriad posylyv kontrol pid chas voznnoho stanu za dotrymanniam prav ditei z vrazlyvykh katehorii, evakuiovanykh vseredyni Ukrainy abo za yii mezhi [The government has strengthened control during the state of emergency over the observance of the rights of children from vulnerable categories evacuated inside Ukraine or abroad]. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/21816.html> [in Ukrainian].

10. 30 rokiv Nezalezhnosti: yak zminiuvalasia demohrafichna sytuatsiia v Ukraini [30 years of Independence: how the demographic situation in Ukraine changed]. Retrieved from <https://www.slovoidilo.ua/2021/08/24/infografika/suspilstvo/30-rokiv-nezalezhnosti-ukrayiny-yak-zminyuvalasya-demohrafichna-sytuacziya-ukrayini> [in Ukrainian].